

EnVision Virtual Exchange -työkalupakki

Virtuaalisten vaihto-ohjelmien suunnitteluun liittyvien parhaiden käytäntöjen jakaminen Pohjoismaiden ja Baltian alueella
Tiivistelmäraportti

EnVision Virtual Exchange -työkalupakki. Virtuaalisten vaihto-ohjelmien suunnitteluun liittyvien parhaiden käytäntöjen jakaminen Pohjoismaiden ja Baltian alueella

Tekijät (lihavoituna) ja avustajat:

- Viro: **Anna Beitane**, Stefano Braghiroli, Sandra Hagelin, Maili Vilson
- Liettua: **Vilius Mickunas**, leava Giedraityte, Roma Valiukiene, Tom Peak
- Suomi: **Minna Oroza**, Sari Autio-Sarasma, Eemil Mitikka, Joanna Veinio
- Ruotsi: **Geir Gunnlaugsson**, Katrin Uba, Suzanne Pathkiller

Toimittaja: Anna Beaven

Voit vapaasti jakaa, kopioida ja jakaa tämän asiakirjan missä tahansa välineessä tai muodossa tämä lisenssin ehdoilla:

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 International -lisenssillä. Näet kopion tästä lisenssistä osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Jos viittaat tähän asiakirjaan tai lainaat sitä omassa kirjoituksessasi, suosittelemme seuraavaa viittausta: Beitane, A., et al. (2024), EnVision Virtual Exchange Toolkit. Sharing Best Practices of Designing Virtual Exchange programmes in the Nordic-Baltic Region.

Rahoitus

Seuraava työkalupakki on kehitetty osana Nordplusin rahoittamaa hanketta ”Building virtual exchange capacities in the Baltic Sea Region (NPHE-2023/10034). Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat vain tekijän tai tekijöiden omia eivätkä välttämättä vastaa Nordplus-ohjelman tai Pohjoismaiden ministerineuvoston näkemyksiä ja mielipiteitä.

Projektipäällikkö: **Anna Beitane**

Yhteistyökumppanit: Tarton yliopisto (vetäjä), Vilnan yliopisto, Helsingin yliopisto, Uppsalan yliopisto.

Sanasto	4
Tiivistelmä	5
Johdanto VV-työkalupakkiin	6
Teoreettinen konteksti	6
Tapaustutkimukset ja käytännön näkökohdat	10
Lähdeluettelo	18
Liite 1	19
Liite 2	20
Liite 3	21

Sanasto

ASYNKRONINEN VIESTINTÄ: Vuorovaikutus, joka ei tapahdu reaaliajassa. Esimerkiksi sähköpostit tai keskustelufoorumit.

MONIMUOTO-OPPIMINEN: Sekoitus perinteisiä kasvokkain ja verkossa tapahtuvia oppimiskokemuksia.

YHTEISTYÖHÖN PERUSTUVA KANSAINVÄLINEN VERKKO-OPPIMINEN (COLLABORATIVE ONLINE INTERNATIONAL LEARNING, COIL): Ohjelmat, jotka edistävät kulttuurienvälistä osaamista ja globaalia ymmärrystä kansainvälisen verkkoyhteistyön avulla. Niitä käytetään joskus synonyyminä luokkien väliselle virtuaaliselle vaihdolle.

KULTTUURIENVÄLINEN VIESTINTÄ: Vuorovaikutus eri kulttuuritaustoista tulevien henkilöiden välillä.

DIGITAALINEN LUKUTAITO: Kyky käyttää tehokkaasti digitaalisia välineitä ja alustoja viestintään ja oppimiseen.

DIGITAALINEN PEDAGOGIIKKA: Opetus- ja oppimiskäytännöt, joissa käytetään digitaalisia välineitä ja resursseja.

VERKKO-OPPIMINEN: Sähköisen median, yleensä Internetin, välityksellä tapahtuva oppiminen.

MAAILMANKANSALAISSUUS: Tietoisuus, ymmärrys ja osallistuminen kansainvälisiin kysymyksiin ja erilaisiin kulttuureihin.

GLOBAALI OPPIMINEN: Koulutuskokemukset, jotka korostavat globaalin yhteyden ymmärtämistä.

KULTTUURIENVÄLINEN OSAAMINEN: Kyky toimia tehokkaasti ja asianmukaisesti vuorovaikutuksessa muista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa.

VUOROVAIKUTTEINEN MEDIA: Digitaalinen media, joka mahdollistaa aktiivisen osallistumisen ja vuorovaikutuksen.

KIELIVAIHTO: Kielten vastavuoroinen oppiminen ja harjoittelu eri kielten puhujien välillä.

OPPIMISEN HALLINTAJÄRJESTELMÄ: Ohjelmistosovellus, jolla hallinoidaan, dokumentoidaan, seurataan ja toteutetaan kursseja tai koulutusohjelmia.

VERKKOYHTEISTYÖ: Digitaalinen työskentely muiden kanssa yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

VERTAISOPPIMINEN: Opiskelijat oppivat toisiltaan ja yhdessä toistensa kanssa yhteistyön kautta.

ETÄOPPIMINEN: Opetus, jossa opettajat ja opiskelijat eivät ole fyysisesti läsnä perinteisessä luokkaympäristössä.

SOSIAALINEN LÄSNÄOLO: Tunne siitä, että on muiden kanssa virtuaalisessa ympäristössä.

SYNKRONINEN VIESTINTÄ: Reaaliaikainen vuorovaikutus, kuten videoneuvottelut tai live-chat.

TELEYHTEISTYÖ: Digitaalisten viestintävälineiden käyttö yhteistoiminnallisessa oppimisessa maantieteellisten etäisyysklien välillä.

KANSAINVÄLINEN KOULUTUS: Koulutus, joka ylittää kansalliset rajat, usein virtuaalisesti.

VIRTUAALINEN LUOKKAHUONE: Verkkoyhteistyön ympäristö, jossa opettajat ja oppilaat ovat vuorovaikutuksessa.

VIRTUAALINEN VAIHTO: Yhteistoiminnallinen verkko-oppiminen eri maantieteellisistä paikoista tulevien osallistujien välillä kouluttajan ohjauksessa.

VIRTUAALINEN LIIKKUVUUS: Osallistuminen kansainvälisiin kokemuksiin ilman fyysistä matkustamista. Kokemukseen ei välttämättä liity osallistujien välistä vaihtoa (siihen voi kuulua esimerkiksi etäosallistuminen eri maassa sijaitsevan oppilaitoksen tarjoamalle kurssille).

VIRTUAALINEN RYHMÄTYÖ: Eri paikoista käsin työskentelevien henkilöiden yhteistoiminta digitaalisten välineiden avulla.

Tiivistelmä

Virtuaalinen vaihto (VV) on kehittynyt nopeasti viime vuosien aikana korkea-asteen koulutuksessa. Virtuaalinen vaihto voidaan käsittää “kattotermiksi”, joka kattaa joukon verkko-oppimisaloitteita ja -menetelmiä, joiden tarkoituksena on saada oppijat mukaan jatkuvaan yhteistyöhön eri kulttuuritaustoista tulevien kumppaneiden kanssa opettajien tai koulutettujen ohjaajien johdolla olennaisena osana kotioppilaitosten opetussuunnitelmaa (O’Dowd, 2022).

Korkea-asteen oppilaitokset haluavat usein sisällyttää virtuaalisen vaihdon opetustoimintaan opetussuunnitelmien kansainvälistymiskomponentin kehittämiseksi ja oppijoiden kulttuurienvälisten taitojen parantamiseksi. Virtuaalinen vaihto voidaan integroida olemassa oleviin kursseihin tai sitä voidaan kehittää erillisenä kurssina tai ohjelmana.

Myös virtuaalisten vaihto-ohjelmien kehittäminen ja integrointi on kehittynyt nopeasti Pohjoismaiden ja Baltian alueella. Tätä toimintomuotoa on käytetty usein vieraiden kielten opiskelussa, mutta yhteiskuntatieteellisessä opetuksessa virtuaalivaihtoa ei vielä olla käytetty laajalti.

Tätä varten perustettiin Nordplus-konsortio EnVision, joka kokosi yhteen Pohjoismaiden ja Baltian alueen innovaatiopainotteiset yliopistot - Tarton yliopiston, Vilnan yliopiston, Uppsalan yliopiston ja Helsingin yliopiston - ja jonka tarkoituksena oli järjestää opettajille koulutuksia, jotka kehittävät ja lisäävät yhteiskuntatieteiden opetushenkilöstön tietoisuutta virtuaalisesta vaihdosta sekä kehittävät käytännön VV-työkalupakkeja, jotka auttavat heitä integroimaan tämän opetusmenetelmän käytäntöihinsä ja kehittämään virtuaalisen vaihdon skenaarioita yhteistyössä verkostossa toimivien kollegoiden kanssa.

Tähän VV-työkalupakkiin on koottu lisäpohdintoja ja parhaita käytäntöjä virtuaalisen vaihdon integroimisesta opetukseen, erityisesti yhteiskuntatieteiden akateemiselle henkilöstölle.

Johdanto VV-työkalupakkiin

Työkalupakin pääasiallinen kohderyhmä on korkeakoulujen opetushenkilöstö, hallintohenkilöstö ja johto, jotka ovat kiinnostuneita virtuaalisen vaihdon integroimisesta osaksi opetuskäytäntöjä ja kotikansainvälistymisstrategioita.

Työkalupakin päätavoitteena on esitellä akateemisen henkilöstön jäsenille virtuaalisen vaihdon perusteet, sen metodologinen suunnittelu ja esitellä käytännön skenaarioita virtuaalisen vaihdon integroinnista opetuskäytäntöihin. Tämän työkalupakin käytännön tapaustutkimukset on laadittu osana ”Building virtual exchange capacities in the Baltic Sea Region (Envision)” (NPHE-2023/10034) Nordplus-hanketta järjestetyn opettajien koulutuksen pohjalta.

Teoreettinen konteksti

Mitä virtuaalinen vaihto tarkoittaa? Miten se eroaa muista vaihdon muodoista?

Virtuaalinen vaihto (VV) on kehittynyt nopeasti viime vuosina korkea-asteen koulutuksessa. Tältä osin alan uudet tulokkaat saattavat kohdata haasteen navigoidessaan laajassa terminologiassa, joka liittyy digitaalisiin lähestymistapoihin kansainvälisessä koulutuksessa, mukaan lukien virtuaalinen ja verkko-oppiminen. Pelkkä termien suuri määrä ja niiden epä johdonmukainen käyttö eri kirjoittajien ja harjoittajien toimesta aiheuttavat usein sekaannusta ja väärinkäsityksiä (O’Dowd, 2022). Näin ollen on erittäin tärkeää määritellä virtuaalisen vaihdon keskeiset piirteet ja sen ero muihin verkko-opetuksen ja -oppimisen muotoihin, kuten virtuaaliseen liikkuvuuteen ja monimuotoliikkuvuuteen, joita tutkijat käyttävät usein vaihtelevasti.

O’Dowdin mukaan VV voidaan käsitteellistää ”kattotermiksi”, joka kattaa joukon verkko-oppimisaloitteita ja -menetelmiä, joiden tarkoituksena on saada oppijat mukaan jatkuvaan yhteistyöhön eri kulttuuritaustoista tulevien kumppaneiden kanssa opettajien tai koulutettujen ohjaajien johdolla olennaisena osana opetussuunnitelmaa omissa kotioppilaitoksissaan (O’Dowd, 2022). Lisäksi hän hahmottelee kuusi keskeistä piirrettä, jotka erottavat virtuaalisen vaihdon muista verkko-opetuksen muodoista: a) pääpaino on oppijoiden välisessä vuorovaikutuksessa, jota teknologia tukee; b) vuorovaikutus muiden kulttuurien edustajien kanssa; c) virtuaalisen vaihdon sisällyttäminen opetussuunnitelmaan ja opiskeluprosessiin kyseisessä korkea-asteen oppilaitoksessa¹; d) opettajien tai koulutetun henkilöstön tarjoama fasilitointiapu virtuaalisessa vuorovaikutuksessa; e) pehmeiden taitojen ja kulttuurienvälisen osaamisen kehittämisen voimakas painottaminen osana oppimisprosessia; ja f) opiskelijälähtöinen, yhteistoiminnallinen lähestymistapa oppimiseen (O’Dowd, 2022).

¹ Tämä merkitsee usein sitä, että korkeakoulut tunnustavat seuraavat kokemukset joko opintopisteiden, arvosanojen tai osaamismerkkien muodossa.

On tärkeää huomata, että virtuaalivaihtoa käytetään yhä useammin katoterminä, jolla viitataan tällaisten pedagogisten käytäntöjen eri malleihin. Kun kuvataan luokkien välistä, opettajan suunnittelemaa mallia, sitä kutsutaan usein nimellä Online Intercultural Exchange (OIE), Global Digital Exchange tai, erityisesti Pohjois-Amerikassa, Collaborative Online International Learning (COIL). Muita virtuaaliseen vaihtoon erityisesti vieraiden kielten opetuksessa viittaavia termejä ovat muun muassa telecollaboration, e-Tandem ja Teletandem.

Muiden verkko-opetuksen ja -liikkuvuuden muotojen osalta on tärkeää korostaa eroa virtuaalisen vaihdon ja virtuaaliliikkuvuuden sekä monimuotoliikkuvuuden välillä.

FRAMES-hankkeen raportissa skenaarioista virtuaalisen vaihdon integroimiseksi korkea-asteen koulutukseen virtuaaliliikkuvuus määritellään ”koulutuskäytännöiksi, joiden avulla yhden oppilaitoksen opiskelijat voivat osallistua toisessa oppilaitoksessa (yleensä eri maassa) järjestettäville kursseille ilman, että heidän tarvitsee lähteä kotoa” (Beaven, A., Pittarello, S. & van Der Heijden, C. 2021). Raportissa mainitaan lisäksi, että virtuaaliliikkuvuuden päätavoitteena on tarjota oppiainekohtaista tietoa, usein sellaisilla aloilla tai sellaisista aiheista, joita ei ole saatavilla opiskelijan kotiyliopistossa, hyödyntämällä vastaanottavan oppilaitoksen asiantuntemusta. Virtuaalinen liikkuvuus eroaa virtuaalisesta vaihdosta siinä, että ensin mainittu ei välttämättä edellytä, että oppija on vuorovaikutuksessa vastaanottavan oppilaitoksen oppijoiden kanssa. (Beaven, A., Pittarello, S. & van Der Heijden, C. 2021).

Monimuotoliikkuvuus voidaan puolestaan myös käsittää fyysisen liikkuvuuden ja jäsennellyn verkkoyhteistyön integroinniksi (Euroopan komissio, 2021). Pohjimmiltaan monimuotoliikkuvuus tarkoittaa sitä, että opiskelijat osallistuvat verkossa tapahtuvaan toimintaan ja yhteistyöhön muista maista tulevien opettajien ja opiskelijoiden kanssa omalla tieteenalallaan. Siihen yhdistetään fyysinen vierailu johonkin kumppaniyliopistoista, jossa työskennellään yhdessä samassa paikassa. (Mühlbauer, J. & van der Velden, B, 2022).

Miksi virtuaalivaihdosta on hyötyä?

Vuosien mittaan useat tutkimukset ovat osoittaneet, että VV-menetelmä voi toimia kestäväenä, synergisenä, edullisempänä ja täydentävänä vaihtoehtona fyysiselle liikkumiselle ja parantaa oppijoiden kulttuurienvälistä ja kansainvälistä kokemusta. (Mühlbauer, J. & van der Velden, B, 2022).

Kaksi merkittävää ja laajamittaista virtuaalista vaihtoa koskevaa aloitetta, yhdysvaltalainen Stevens-aloite² ja EU:n rahoittama EVOLVE-hanke³, ovat eri maantieteellisillä alueilla kerättyjen tietojen perusteella osoittaneet, että opiskelijat ovat yleisesti ottaen erittäin tyytyväisiä virtuaalisiin vaihtoehtokokemuksiin ja että heidän kulttuuritietämyksensä ja vieraiden kielten taitonsa kehittyvät (Stevens-aloite, 2023). EVOLVE-raportit (2020) ovat myös osoittaneet, että virtuaaliset vaihtokokemukset auttavat oppijoita voittamaan ahdistuksensa kommunikoinnissa vieraalla kielellä.

Guth ja Helm (2017) raportoivat, että virtuaalisen vaihdon avulla voidaan kehittää oppijoiden pehmeitä ja siirrettävissä olevia taitoja, mikä parantaa opiskelijoiden yleistä työllistyvyyttä valmistumisen jälkeen.

Mitä tulee opetushenkilöstölle ja korkeakouluille koituviin hyötyihin, voidaan väittää, että virtuaalinen vaihto on erinomainen tapa laajentaa yliopistojen kansainvälistymisstrategioita. Se voi myös auttaa opetushenkilöstöä laajentamaan akateemisia verkostojaan, monipuolistamaan ja laajentamaan opetusta, kehittämään digitaalista osaamistaan ja toimia erinomaisena tapana kokeilla innovatiivisia opetuskäytäntöjä.

² Lue lisää osoitteesta <https://www.stevensinitiative.org>

³ Lue lisää osoitteesta <https://evolve-erasmus.eu>

Virtuaalisen vaihdon metodologinen suunnittelu

Vuosien varrella on kehitetty useita malleja virtuaalisten vaihto-ohjelmien suunnitteluun. Yleisimmistä lähestymistavoista voidaan erottaa kaksi: a) valmiit ohjelmat ja b) yhteissuunnittelumallit.

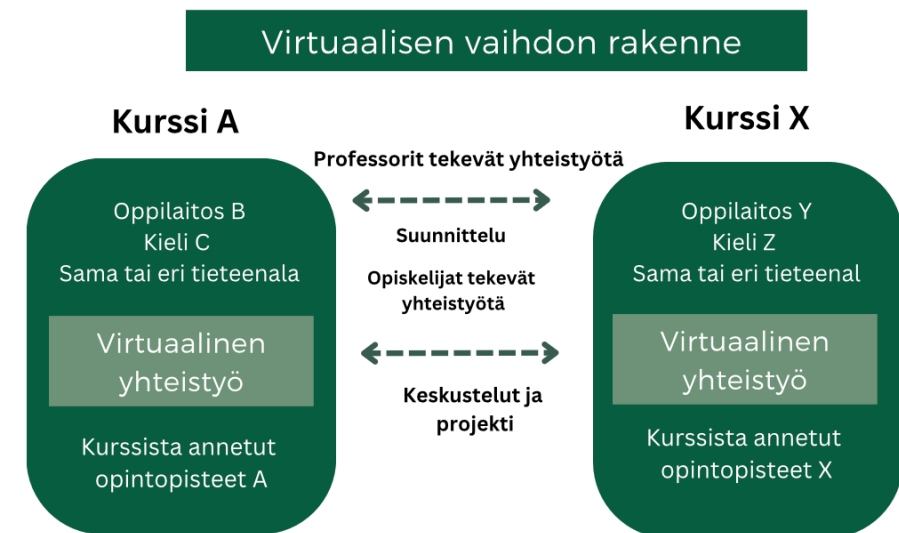
Yliopistojen yhteenliittymän tai ulkopuolisten organisaatioiden kehittämät valmiit ohjelmat sisältävät valmiiksi paketoituja videoluentoja ja tehtäviä sekä synkronoituja verkkotapaamisia, joissa opiskelijat keskustelevat oppimateriaalien sisällöstä ja tekevät yhteistyötä ryhmissä. Yliopistot voivat integroida nämä ohjelmat opetussuunnitelmiinsa, ja opiskelijat voivat saada opintopisteitä osallistumisesta. Esimerkkejä tällaisista valmiista virtuaalisista vaihdoista ovat Erasmus+ Virtual Exchange (2018-2020) -aloitteen kumppaneiden Sharing Perspective Foundationin ja Soliyan kehittämät ohjelmat ja toiminnot, joita tarjotaan yliopistoille maksutta. Nämä ohjelmat ovat yleensä vuoropuheluun perustuvia ja ohjaajavetoisia, ja niissä on mukana opiskelijoita eri tieteenaloilta ja yliopistoista eri maantieteellisiltä alueilta.

Toiseen malliin kuuluvat yhdessä suunnitellut vaihto-ohjelmat (COIL). Tässä virtuaalisen vaihdon mallissa sovelletaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa, sillä virtuaalisen vaihdon kehittämistä johtavat kumppanuusoppilaitosten opettajat, jotka yhdessä suunnittelevat yhteisen opetussuunnitelman osalle kurssiaan ja tuovat opiskelijansa yhteen toimimaan vuorovaikutuksessa ja tekemään yhteistyötä tietyissä toiminnoissa tai hankkeissa. Esimerkkejä onnistuneista yhdessä suunnitelluista kursseista on lueteltu FRAMESin raportissa ”Scenarios for the integration of Virtual Exchange in Higher Education” (Beaven, A., Pittarello, S., & van der Heijden, C. 2021).

Virtuaalisen vaihdon yhteissuunnittelumenetelmässä kumppanioppilaitosten opetushenkilöstön on pohdittava huolellisesti opiskeluprosessin useita osatekijöitä, jotta aikataulu ja yhteistyötehtävät voidaan sovittaa yhteen ja jotta virtuaalinen vaihtokokemus voidaan järjestää oppijoille sujuvasti. Alla on esimerkki yhteissuunnittelumenetelmästä, jota yksi suurimmista virtuaalisen vaihdon tarjoajista - SUNY COIL - soveltaa:

Kuva havainnollistaa kahden kurssin, kurssin A ja kurssin X, välisen virtuaalisen vaihdon rakennetta, jota isännöivät eri oppilaitokset. Kurssi A, jota opetetaan oppilaitoksessa B ja kielellä C, ja kurssi X, jota opetetaan oppilaitoksessa Y ja kielellä Z, voivat kuulua samaan tai eri tieteenaloihin. Molempien kurssien opettajat tekevät yhteistyötä suunnitteluvaiheessa ja varmistavat, että virtuaalinen yhteistyö vastaa kummankin kurssin akateemisia tavoitteita.

Molempien kurssien opiskelijat tekevät virtuaalista yhteistyötä keskustelujen ja yhteisten projektien kautta, mikä mahdollistaa oppilaitosten välisen oppimisen ja kulttuurivaihdon. Opintopisteet antaa kuitenkin yleensä opiskelijan kotioppilaitos: kurssin A opiskelijat saavat hyvityksen osallistumisestaan oppilaitokselta B ja vastaavasti kurssin X oppilaitokselta Y.

- Lähde: otettu SUNY COIL -ohjelmasta osoitteessa <https://coil.suny.edu/>, ja Anna Beitane on muokannut sen uudelleen Canva.com-ohjelmassa

Virtuaalisten vaihto-ohjelmien integrointi ja tunnustaminen

Virtuaalivaihto tukee yliopistoissa kansainvälistymisen eri osa-alueita, erityisesti kotikansainvälistymistä (O’Dowd, 2022).

FRAMES-työkalupakissa (<https://frames-project.eu/outputs/toolkit/>) yksilöidään neljä erilaista skenaariota virtuaalisten vaihto-ohjelmien integroimiseksi opinto-ohjelmaan. Tekijät, joiden avulla voidaan määritellä, mikä on sopiva tapa integrointiin, riippuvat kunkin korkeakoulun institutionaalisista ja hallinnollisista valmiuksista, strategisesta visiosta ja organisatorisista tarpeista sekä prosessiin osallistuvista sidosryhmistä. Skenaariot sisältävät seuraavia vaihtoehtoja: a) virtuaalinen vaihto fyysisen vierailun valmistelu- tai seurantatoimintana, b) virtuaalinen vaihto fyysisen vierailuun liittyvänä osana, c) virtuaalinen vaihto itsenäisenä oppimistoimintana ja d) virtuaalinen vaihto kurssin osana. Vaikka työkalupakissamme keskitytään pääasiassa virtuaalisen vaihdon integroimiseen osana kurssia, siinä käsitellään lyhyesti kutakin skenaariota erikseen.

Ensimmäisessä skenaariossa (a) virtuaalista vaihtoa tarjotaan opiskelijoille ennen tai jälkeen fyysisen vierailun. Siinä mielessä se edustaa eräänlaista monimuotoliikkuvuutta. Esimerkkejä tällaisesta vaihdosta ovat E-Tandem Padovan yliopistossa tai I-TELL PREP Limerickin ja Leónin yliopistoissa (Mühlbauer, J. & van der Velden).⁴

Toinen vaihtoehto (b) viittaa tapaukseen, jossa virtuaalinen vaihto on integroitu saumattomasti fyysisen vierailun kanssa yhdeksi koulutuskokemukseksi alusta alkaen. Näin tapahtuu usein silloin, kun opiskelijat suorittavat ”ulkomaan opintojaksonsa” vastaanottavassa oppilaitoksessa tai tapahtumien, kuten kausikoulujen, kansainvälisten konferenssien tai työpajojen aikana. Erityistä tässä tapauksessa on se, että virtuaalisen vaihto-osuuden

olisi liityttävä suoraan toimintaan, johon oppijat osallistuvat fyysisen vierailujakson aikana. (Mühlbauer, J. & van der Velden, B, 2022).⁵

Kolmannen vaihtoehdon (c) mukaan virtuaalinen vaihto tunnustetaan itsenäiseksi oppimistoiminnaksi, josta oppijat saavat opintopisteitä suoritettuaan sen. Tämä akkreditointi voidaan esimerkiksi sijoittaa osaksi laajempaa opetussuunnitelmaa tarjoamalla virtuaalista vaihtoa pakollisena tai valinnaisena kurssina kielitutkinnossa. Lisäksi virtuaalinen vaihto voi toimia ”harjoittelupaikkana”, johon sisältyy käytännön työtä, joka täydentää teoreettisempia kursseja (Mühlbauer, J. & van der Velden, B., 2022).⁶

Viimeinen skenaario (d) sisältää virtuaalisen vaihdon, joka on olennainen osa pidempää kurssia, ja se on suoritettava hyväksytysti kurssin loppuun saattamiseksi. Tältä osin virtuaalivaihton tunnustaminen on sidoksissa kurssin muihin vaatimuksiin. Lisäksi tässä skenaariossa virtuaalista vaihtoa käytetään yleensä tukemaan kyseisen kurssin tiettyjä oppimistavoitteita, toisin kuin edellisessä skenaariossa, jossa virtuaalisella vaihdolla on omat oppimistavoitteensa ja se edistää koko ohjelman tai pääaineen laajempia tavoitteita. (Mühlbauer, J. & van der Velden, B, 2022).⁷

⁴ Yksityiskohtaiset tapaukset löytyvät FRAMES-työkalupakin asiakirjasta integration of Virtual Exchange in Higher Education (sivu 12, tapaustutkimukset).

⁵ Ibid, s. 14.

⁶ Yksityiskohtaiset tapaukset löytyvät FRAMES-työkalupakin asiakirjasta integration of Virtual Exchange in Higher Education (sivu 12, tapaustutkimukset), s. 16.

⁷ Ibid, s.18.

Tapaustutkimukset ja käytännön näkökohdat

Esimerkkejä EnVision-verkoston virtuaalivaihtoskenaarioista

Virtuaalisen vaihdon skenaariot laadittiin virtuaalisen vaihdon skenaariomallin avulla (ks. liite 1). Opettajat kehittivät ja viimeistelivät virtuaalivaihdon skenaarionsa lokakuun 2023 ja huhtikuun 2024 välillä. Lisäksi tarjolla oli mahdollisuus opettajavaihtoon osana Nordplus-liikkuvuutta, joka antoi tilaisuuden tavata kollegoita henkilökohtaisesti ja ja keskustella EnVision-koordinaattoreiden kanssa mahdollisista projektiin liittyvistä kysymyksistä.

Hankkeessa on kehitetty yhteensä 6 virtuaalista vaihtoskenaariota. Kukin ryhmä koostui kahdesta luennoitsijasta EnVisionin eri kumppanioppilaitoksista, kuten Tarton yliopiston, Vilnan yliopiston, Helsingin yliopiston ja Uppsalan yliopiston luennoitsijoista. Ehdotettujen skenaarioiden aiheita olivat muun muassa:

- Johdatus rajat ylittävän aktivismin opiskeluun (Helsingin yliopisto ja Tarton yliopisto)

- EU:n laajentuminen (Tarton yliopisto ja Vilnan yliopisto)
- Yhteinen historia – Suomi ja Ruotsi (Uppsalan yliopisto ja Helsingin yliopisto)
- Itä-Euroopan dekolonisaatio (Tarton yliopisto ja Helsingin yliopisto)

Kaksi muuta skenaarioluonnosta käsittelevät akateemista kirjoittamista englanniksi ja kansainvälistä interventiota. Seuraava skenaario ovat Helsingin yliopiston ja Tarton yliopiston lehtoreiden kehittämiä > Seuraava skenaario on Helsingin yliopiston ja Tarton yliopiston opettajien kehittämä. Alla olevista osioista löydät esimerkkejä projektissa kehitetyistä skenaarioista, jotka sisältävät erilaisia integraatiomenetelmiä: uuden kurssin kehittäminen, virtuaalisen vaihdon integrointi olemassa oleviin kursseihin ja uuden kurssin kehittäminen mukauttamalla työmäärää/arviointia kumppaneiden tarpeiden mukaan.

Skenaario 1: Johdatus rajat ylittävän aktivismin opiskeluun

Seuraava skenaario ovat Helsingin yliopiston ja Tarton yliopiston lehtoreiden kehittämiä. Kurssin tavoitteena on tunnistaa kansallinen tai kansainvälinen aktivismi rajat ylittävissä kysymyksissä yhdistämällä valtio-opin ja rajatutkimuksen näkökulmat. Virtuaalisen vaihdon päätavoitteena on, että opiskelijat saavat näkemyksiä eri aloilta ja asiantuntijoilta, kuten poliittisesta aktivismista (valtio-oppi, Helsingin yliopisto) ja rajat ylittävistä kysymyksistä (rajatutkimus, Tarton yliopisto).

Kurssin rakenne	<p>Moduulit 1–2: Esittäytyminen ja tutustuminen</p> <p>Jäänmurtoaktiviteetti:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Aktiivinen esittäytyminen: 5 asiaa huoneessa jossa tällä hetkellä oleskelen, jotka edustavat minua■ Pienryhmäharjoitus etäyhteistyötiloissa (break out roomeissa): “Kuvaile omin sanoin 1) Mitä aktivismi on, 2) Miten aktivismi rajat ylittävissä kysymyksissä eroaa muista aktivismin muodoista? 3) Mitä eroa on rajat ylittävällä aktivismilla ja aktivismilla rajat ylittävissä kysymyksissä?”■ Aloitustapaamisen jälkeen: Etsi esimerkkejä rajat ylittävästä aktivismista (joko rajat ylittävästä ongelmasta tai aktivismista). Jaa verkkoalustalla (esim. Moodle-foorumissa). Yksilötehtävä aloitustapaamisen jälkeen: Etsi esimerkkejä rajat ylittävästä aktivismista (joko rajat ylittävästä ongelmasta tai aktivismista). Jaa verkkoalustalla (esim. Moodle-foorumissa). Ajankohtainen tai vanhempi uutinen? <p>Moduulit 3–4: Yhteistyö projekteissa</p> <p>Moduuli 5: Posteriesitys rajat ylittävän aktivismin tapaustutkimuksesta</p>
------------------------	--

Oppimistavoitteet	Opiskelijat osaavat luonnehtia ja arvioida kriittisesti poliittista aktivismia ja tunnistaa rajat ylittäviä kysymyksiä.
Opetuskieli	Englanti (työkieli ryhmän osaamisen perusteella)
Tieteenala/tutkimusala:	Valtio-oppi, rajatutkimus, humanistiset tieteet
Tekniset asetukset	Verkko-oppimisalustana käytetään Zoomia. Lisäksi luennoitsijat käyttävät etäyhteistyötiloja tapaustutkimusryhmille ja tarjoavat sopivia työkaluja, kuten Mural ja Miro, joista on hyötyä yhteistyön aikana. Luennoitsijat mahdollistavat "useiden näyttöjen jakamisen samanaikaisesti" ja pyytävät opiskelijoita pitämään kameransa auki ja näytöt jaettuina. Näin opettajat voivat olla paremmin yhteydessä oppilaisiin ja huomata, jos keskittyminen herpaantuu.
Arviointi	Virtuaalinen vaihto arvioidaan posteriesityksen perusteella, joka määrittelee lopullisen arvosanan. Lisäksi opiskelijoita pyydetään tallentamaan pohdintoja opintopäiväkirjaan.
Päätelmät	Tämä virtuaalinen vaihto antaisi opiskelijoille mahdollisuuden oppia omasta alastaan muiden eri alojen opiskelijoiden kanssa. Rakenteen tarkoituksena on luoda työryhmiä, jotka kehittävät osallistujien keskinäistä vuorovaikutusta (Helsingin yliopiston opiskelijat tuovat mukaan poliittisen aktivismin erikoistumisen; kun taas Tarton yliopiston opiskelijat antavat panoksensa rajat ylittäviin opintoihin), koska heidän on luotettava kahden erillisen kurssin opiskelijoiden tietoihin ja taitoihin. Se avaa mahdollisuuden oppia rajat ylittävästä aktivismista ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden kokea joitakin niistä olosuhteista, joissa he opiskelevat.

Skenaario 2: EU:n laajentuminen

Tämä skenaario on Vilnan yliopiston ja Tarton yliopiston luennoitsijoiden kehittämä. Tämä virtuaalinen vaihtoyhteistyö tapahtuu kahdella nykyisellä kurssilla kumppaniyliopistoissa. Tarton yliopiston kurssi on "Alueelliset integraatioprosessit Euroopassa ja Euraasiassa", Vilnan yliopiston "EU:n nykyiset haasteet". Molempiin kursseihin sisältyy kolmen viikon virtuaalivaihto, jossa keskitytään laajentumispolitiikkaan ja politiikkasuositusten valmisteluun.

Vilnan yliopistossa järjestettävällä kurssilla käsitellään Euroopan unionin (EU) akuuteimpia haasteita kotimaassa ja ulkomailla. Sen päätavoitteena on antaa opiskelijoille analyttiset välineet ja tiedot, joita tarvitaan EU:n kannalta merkityksellisten kysymysten kriittiseen arviointiin ja perustel-

tujen ehdotusten laatimiseen ajankohtaisista kysymyksistä. Opetuskieli on liettua ja kurssi kestää 13 viikkoa. Tarton yliopiston kurssilla tarkastellaan EU:n syntyyn, muutokseen ja vahvistumiseen liittyvää institutionaalista ja historiallista kehitystä sekä keskustellaan kylmän sodan jälkeisistä alueellisista yhdentymispyrkimyksistä entisen Neuvostoliiton alueella. Kurssin opetuskieli on englanti ja se kestää 16 viikkoa.

Nämä kaksi kurssia täydentävät toisiaan hyvin:

- Vilnan yliopisto: Julkisen politiikan suositukset tunnetaan, mutta laajentumispolitiikkaa ei tarkastella järjestelmällisesti.
- Tarton yliopisto: Laajentumispolitiikkaa tarkastellaan järjestelmällisesti, mutta julkisen politiikan suositusten laatimiseen ei ole riittävästi tietoa tai kiinnitetty huomiota.

Kurssin rakenne	<p>Vilnan yliopisto:</p> <ul style="list-style-type: none">■ EU:n toimintaan liittyvät sisäiset haasteet (äänestysuudistus, valtioiden suvereniteettikysymykset jne.)■ EU:n naapurialueisiin liittyvät kysymykset■ Kysymykset, jotka liittyvät EU:n yhteistyöhön muiden globaalien toimijoiden kanssa <p>Tarton yliopisto:</p> <ul style="list-style-type: none">■ EU:n toimielimet ja toiminta■ EU:n naapurialueet ja itäinen kumppanuus■ Regionalismi Euraasiassa■ Ajankohtaiset kysymykset
Opettajien yhteistyö	<p>Tiivis koordinointi ennen kurssin alkua (laadittaessa kunkin kurssin ohjelmia) sen varmistamiseksi, että virtuaalinen vaihto vastaa kunkin kurssin tavoitteita</p> <p>Opiskelijan perehdyttäminen tehtävään ja sen vaatimuksiin sekä yhteistyön luonne</p> <p>Yhteisopettajuus ja toistensa opetuksen täydentäminen</p> <p>Yhteiset neuvottelut opiskelijoiden kanssa</p> <p>Virtuaaliseen vaihtoon liittyvien tehtävien yhteinen arviointi</p> <p>Molemmat luennoitsijat arvioivat ne yhteistyössä.</p>
Tekniset asetukset	<p>Luentoihin ja neuvotteluihin – ZOOM</p> <p>Esittelyihin/mielipiteiden vaihtoon – Padlet, Mentimeter, Flipgrid</p> <p>Tehtävien kirjoittamiseen yhdessä – OneDrive (sen avulla voidaan seurata yhteiskehittämistä)</p> <p>Tiedostojen jakamiseen – OneDrive</p>
Arviointi	<p>Virtuaalisen vaihdon arviointi koostuu yhdestä yhteenvetoraportista (5 sivua) ja kahden sivun mittaisesta pohdinnasta, joka koskee yhteistä työkokemusta. Molemmilla opintojaksoilla yhteistehtävän painoarvo on 30 % loppuarvioinnista, kun taas pistelaskenta määräytyy kunkin opintojakson arvosteluasteikon perusteella.</p> <p>Yhteenvetoraportti – 80 %</p> <p>Yhteisen työkokemuksen pohdinta – 20 %</p>

Skenaario 3: Yhteinen historia – Suomi ja Ruotsi

Seuraava skenaario kehitettiin Helsingin yliopiston ja Uppsalan yliopiston luennoitsijoille. Seuraava virtuaalinen vaihtoyhteistyö sisältää uuden kurssin luomisen. Kurssi on verkossa, ja opiskelijoiden hyvinvoinnin maksimointiin on kiinnitetty huomiota. Kurssin tavoitteena on oppia Suomen ja Ruotsin yhteisestä historiasta. Virtuaalisen vaihdontärkein peruste liittyy seuraaviin näkökohtiin:

- Kulttuurinen osaaminen ja tietoisuus
- Yhteistyö- ja kielitaito
- Tutustuminen erilaisiin näkökulmiin
- Sitoutuminen ja motivaatio
- Verkostoituminen ja tulevaisuuden mahdollisuudet

Kurssin rakenne	Kurssi sisältää lyhyitä luentoja relevanteista aiheista, painottuen pääasiassa ryhmätyöhön, tuloksena poster/esittely ja oma pohdinta. Tällä kurssilla on luentoja ja ryhmätöitä sisältäviä moduuleja, joissa on opiskelijatoimintaa viikoittain. Ryhmätyöt tehdään ryhmissä, joissa on opiskelijoita molemmista yliopistoista (4-6 opiskelijaa). Tapaamisissa aikaa on rajallisesti, ja opiskelijoiden tulisi tavata myös omalla ajallaan.
Oppimistavoitteet	<ul style="list-style-type: none">■ Opiskelijoilla on perustiedot aikajanasta ja asiaankuuluvasta lähdemateriaalista■ Opiskelijat osaavat lukea tekstiä ja tulkita lähdeaineistoja kriittisesti■ Opiskelijat ovat kiinnostuneet tutkimaan itsenäisesti yhteistä historiaa
Opintopisteet	Kumppanikorkeakoulukohtaiset opintopisteet vaihtelevat: Uppsalan yliopisto 7,5 opintopistettä ja Helsingin yliopisto 5 opintopistettä.
Opetuskieli	Ruotsi ja englanti
Tekniset asetukset	Moodle Kurssimateriaalit Tehtävät Ohjeet jne. löytyvät Moodlesta Zoom-luennot Etäyhteistyötilat Tietokilpailut/kyselyt esimerkiksi ”jäänmurtoaktiviteettina”.

Arviointi	<p>Virtuaalisen vaihdon arviointi liittyy seuraaviin arviointimenetelmiin (koko kurssi):</p> <ul style="list-style-type: none">■ Koko kurssin arviointimenetelmä on jaettu jatkuvaan arviointiin posteriesityksestä (virtuaalisen vaihdon osuus), vertaisarviointista ja itsearviointista. <p>Virtuaalisen vaihdon arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Osallistumista, yhteistyötä ja sisällön esittämistä varten on luotu otsikot.■ Kukin vastuuopettaja (yksi kummastakin yliopistosta) arvioi oppilaidensa suoritukset virtuaalisen vaihto-osuuden aikana asteikolla hyväksytty/hylätty.
Opettajien yhteistyö	<p>Opiskelumenetelmät Kurssin luentojen aiheet Osaamistavoitteet Aikataulukutus Opettajat päättävät ja tuottavat:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Materiaalit – artikkelit jne.■ Ryhmäyötehtävät, ohjeet ja arviointikehyksen.■ Kurssin suorittamiseen tarvittavan ohjeistuksen.
Päätelmät	<ul style="list-style-type: none">■ Kurssi toteutetaan yhteistyössä kahden yliopiston historian oppiaineiden kanssa.■ Opiskelijat voivat hankkia uutta tietoa yhteisestä menneisyydestä ja tutustua toisen yliopiston opiskelijoihin.

Skenaario 4: Dekolonisaatio Euroopassa

Tämä skenaario on Helsingin yliopiston ja Tarton yliopiston luennoitsijoiden kehittämä. Tällä kurssilla perehdytään syvällisesti dekolonisaation teoreettiseen viitekehykseen ja käytännön sovelluksiin. Opiskelija oppii tarkastelemaan kriittisesti dekolonisaation käsitteitä ja teorioita tutkimalla sen historiallisia, poliittisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia. Luentojen, lukuaineiston ja keskustelujen avulla opiskelijat ymmärtävät kattavasti dekolonisaation ja sen merkityksen nykyaikaisissa yhteyksissä.

Kurssilla painotetaan myös dekolonisaatioteorioiden soveltamista erityisiin tapaustutkimuksiin, jolloin opiskelijat voivat arvioida ja tulkita todellisia skenaarioita. Tämä käytännönläheinen lähestymistapa auttaa opiskelijoita tunnistamaan ja analysoimaan dekolonisaation monimutkaista dynamiikkaa erilaisissa globaaleissa yhteyksissä.

Tämän virtuaalisen vaihdon pääperusteet liittyvät seuraaviin seikkoihin:

- Yhdistetään ja vaihdetaan aiheeseen liittyvää asiantuntemusta ja paikataan tiettyjä aiheita koskevat puutteet oppilaitoksissamme;
- Erilaisten näkökulmien oppiminen kahdesta eri maasta / kansainvälisestä oppilasryhmästä;
- Annetaan opiskelijoille yhtäläiset/paremmat mahdollisuudet kansainväliseen/kulttuurienväliseen oppimiskokemukseen (ei tarvetta matkustaa, ei ylimääräistä taloudellista taakkaa, eikä ohjaajien tarvitse varmistaa rahoitusta jne.)
- Tuetaan kumppanuusyliopistoja niiden pyrkimyksissä laajentaa opetus-aiheita vähemmällä rahoituksella.

Opettajayhteistyön keskeisiä näkökohtia ovat:

Opettajien yhteistyö	Luentoja molempien yliopistojen opetushenkilöstöltä Ohjaajien yhteinen suunnittelu, jotta vältetään päällekkäisyyksiltä niin toistensa kanssa kuin muiden nykyisten kurssien kanssa Keskustelu ryhmätyöstä (kriteerit voivat vaihdella yliopiston vaatimusten mukaan). Etsimme parhaita tapoja yhdistää tieteenalakohtainen ja pedagoginen asiantuntemus verkko-oppimisen tukemiseksi.
Kurssin rakenne	Viikko 1: Jäänmurto, roolit ryhmässä, sopiminen töistä, työnjako Viikko 2: Itsenäisesti suoritettu yksittäinen tehtävä, tulosten vertailu ja yhteenveto - Tapaustutkimukset (alustavat havainnot) luennolla esitettyjen ja seminaarissa käsiteltyjen ideoiden/käsitteiden pohjalta. Viikko 3: Itsenäisesti suoritettu yksittäinen tehtävä, tulosten vertailu ja yhteenveto - Tapaustutkimukset (alustavat havainnot) luennolla esitettyjen ja seminaarissa käsiteltyjen ideoiden/käsitteiden pohjalta. Viikko 4: Esitysten valmistelu, tiivistelmän/pohdinnan kirjoittaminen. Ryhmässä järjestettiin neljän viikon aikana kahdeksan tapaamista (luentoja, seminaareja) ja ryhmätyökeskusteluja.
Opetuskieli	Englanti

Opintopisteet	Tarton yliopistossa opiskelevat saavat kurssista 3 opintopistettä ja Helsingin yliopistossa opiskelevat 5 opintopistettä.
Tekniset asetukset	<p>Virtuaalisen vaihdon tekninen alusta ja välineet järjestetään seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Moodlen pääsivulta löydät kurssitiedot, ohjeet ja lukuaineiston■ Moodlen pääsivun alaosiot ryhmille ryhmäkohtaisten tietojen keräämistä ja jakamista varten (jokaiselle ryhmälle annetaan oma Zoom-linkki)■ Opiskelijat järjestävät/suunnittelevat aikaa ryhmätapaamisille, joita opiskelijat pitävät itsenäisesti■ Zoom luentoihin, seminaareihin, ryhmätyökeskusteluihin ja epävirallisiin tapaamisiin.■ Opiskelijat päättävät alustan ryhmäkeskusteluja/päivityksiä varten (Moodlen alaosio, WhatsApp jne.)■ Ohjeet opiskelijalle ryhmätöiden suunnitteluun ja toteuttamiseen (päivitetään viikoittain)
Arviointi	<p>Helsinki (arviointi erittely 0–5/5 op.):</p> <ul style="list-style-type: none">■ 80 % läsnäolo koulutuksissa (hyväksytty/hylätty)■ Osallistuminen seminaareihin ja lukuaineistoon perehtyminen (hyväksytty/hylätty)■ Ryhmätyö■ Raportti prosessista kurssin aikana■ Kirjallinen pohdinta, jossa keskitytään opiskelijoiden oppimiseen <p>Tartto (arviointi hyväksytty/hylätty/3 op):</p> <ul style="list-style-type: none">■ 80 % läsnäolo koulutuksissa (hyväksytty/hylätty)■ Osallistuminen seminaareihin ja lukuaineistoon perehtyminen (hyväksytty/hylätty)■ Ryhmätyö
Päätelmät	<ul style="list-style-type: none">■ Kurssi auttaisi opetustehtävissä molemmissa kumppanuusyliopistoissa■ Voimme täyttää osaamisvajeen molemmista päistä ja vastata kysyntään.■ Keskustelunaiheita ovat esimerkiksi eroavaisuudet akateemisessa kalenterissa ja odotettavissa olevien opintopisteiden määrässä, mutta kaikista näistä on mahdollista sopia.

Opitut asiat

Akateemisista ja opetuksellisista näkökulmista osallistujat mainitsivat koulutusta mahdollisesti parantavia elementtejä tai tärkeimpiä poimintoja kokemuksesta:

- Hieman epäselvyyttä oli siitä, oliko virtuaalista vaihtokurssia pidettävä hypoteettisena vai oliko se tarkoitettu välittömästi toteutettavaksi: “Ehkä minulle – ja kumppanilleni toisesta yliopistosta – oli hieman epäselvää oliko kyseessä hypoteettinen virtuaalinen vaihtokurssi vai sellainen, joka pitäisi toteuttaa mahdollisimman pian.” (Helsingin yliopisto). Tältä osin tehtäväviestinnän selkeyttä on parannettava, jotta kaikki osallistujat ymmärtävät kurssin laajuuden ja tavoitteet.
- Virtuaalisen vaihtoskenaarion kehittäminen osoittautui haastavaksi joissakin yhteyksissä erilaisten lähestymistapojen ja institutionaalisten olosuhteiden vuoksi. Olisi hyödyllistä laatia selkeämmät ohjeet virtuaalisten vaihtoskenaarioiden luomiseksi, joita voidaan soveltaa eri kursseilla, sekä laajentaa luovia vaihtoehtoja tarkastelemalla skenaarioita osallistujien kurssien ulkopuolelta: ”Aluksi oli melko vaikeaa keksiä virtuaalista vaihtoskenaariota, jossa otettaisiin huomioon laitosten väliset erot, mutta uskon, että tämä on vain osa prosessia. Me kaikki lähestyimme virtuaalista vaihtoskenaariota hieman eri tavalla, joten tämä voi olla hyvä pitää mielessä: On vaikea kuvitella, miltä virtuaalinen vaihto näyttää, jos et ole koskaan osallistunut sellaiseen. Selvyyden vuoksi virtuaalisen vaihtoskenaarion voisi luoda myös muille kuin omille kursseille, mikä laajentaisi luovia vaihtoehtoja virtuaalisen vaihtoskenaarion laatimisessa.” (Tarton yliopisto)
- Osallistujat totesivat, että olemassa olevien virtuaalisten vaihtomallien käytöstä voisi olla hyötyä projektiprosessin yksinkertaistamisessa. Lisäksi ehdotettiin, että virtuaalisen vaihdon työkalupakin ja esimerkkien avulla sisällytettäisiin enemmän käytännön harjoittelua ennen suunnitteluvaiheen aloittamista. Virtuaalisen vaihtokoulutuksen tehokkuutta voisi lisätä myös se, että verkko-oppimislustoista saatujen parhaiden käytäntöjen ja kokemusten jakamiseen varattaisiin riittävästi aikaa: “Pidän parhaiden käytäntöjen ja käytännön esimerkkien jakamisesta, mikä on aina kaikkein hyödyllisin osa. Seuraavalla kerralla voisimme käyttää aikaa mihin tahansa virtuaalisen vaihdon elementtiin, jota osallistujat

ovat kokeilleet/harjoitelleet (vaikka se ei olisikaan virtuaalista vaihtoa sinänsä, vaan esimerkiksi kokemuksia verkko-oppimislustoista). En sanoisi, että se puuttui tästä koulutuksesta, mutta ehdotan vain, että sitä harkittaisiin seuraavalla kerralla.” (Tarton yliopisto).

Organisaation näkökulmasta EnVision-verkoston koordinaattorit ajattelivat seuraavia tekijöitä:

- Luennoitsijat olisi ehkä kannattanut jakaa pareiksi tai työryhmiin ennen Tartossa lokakuussa 2023 järjestettyä koulutusta, jotta he olisivat voineet tutustua toisiinsa ja heidän taustoihinsa. Lopulta ryhmädynamiikka ja yhteistyö toimivat hyvin, lukuun ottamatta yhtä paria, joka piti ryhmittää uudelleen.
- Koulutukseen voitaisiin sisällyttää myös enemmän opiskelijoiden näkökulmia ja ääniä. Jatkossa olisi hyödyllistä ottaa mukaan virtuaaliseen vaihtoon suoraan osallistuneet oppijat, jotka voisivat antaa seminaarin osallistujille lisäpalautetta ja näkökulmaa.
- Mahdollisuus tarjota luennoitsijoille konsultaatio ennen lopullista tapahtumaa oli arvokas kokemus, sillä se auttoi heitä vastaamaan joihinkin avoimiin kysymyksiin, joita heillä oli virtuaalisen vaihtoskenaarion viimeistelyssä. Sen avulla seminaarin järjestäjät saivat myös käsityksen siitä, miten ryhmät olivat edistyneet esityksissään.
- Erilaisten mallien kehittäminen (virtuaalisen vaihdon skenaarioiden kehittämismalli, virtuaalisen vaihdon tarkistuslistan malli jne.) auttoi tekemään koulutuksesta käytännönläheisempää. Se antoi järjestäjille konkreettista palautetta ja palautetta opetushenkilöstöltä virtuaalisen vaihdon työkalupakin parantamiseksi.
- Olisi voinut olla myös hyödyllistä integroida ja kutsua mukaan kansainvälistymisstrategioista tai ammatillisen koulutuksen kehittämisestä vastaavien kumppanioppilaitosten johto. Näin olisi voitu varmistaa, että heidän näkökulmansa otettaisiin huomioon ja että kiinnitettäisiin enemmän huomiota asianmukaisten strategioiden ja infrastruktuurin kehittämiseen virtuaalisen vaihdon integroinnin tukemiseksi kumppanioppilaitoksissa.

Lähdeluettelo

Beaven, A., Pittarello, S., & van der Heijden, C. (2021). Scenarios for the integration of Virtual Exchange in Higher Education. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5573614>

Coursera, 2022. Campus Skills Report 2022. Saatavilla osoitteessa: <https://www.coursera.org> [käytetty 11. syyskuuta 2024].

Euroopan komissio. (2021). Erasmus+ Programme Guide. https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/2022-erasmusplus-programme-guide-v2_en_o.pdf

European Education and Culture Executive Agency (2021). Erasmus+ Virtual Exchange: Intercultural Learning Experiences - 2020 Impact Report. Publications Office of the European Union. DOI: 10.2797/870428.

EVOLVE Project Team. (2020). Key drivers' perspectives on the institutional uptake of virtual exchange. Case Studies from 9 European HEIs. EVOLVE Project publication. <http://hdl.handle.net/11370/86cbbfd8-64e8-44e9-aa2a-5e01993528d8>

Guth, S. & Helm, F. (2017). SUNY COIL Stevens Initiative Assessment. DOI: 10.13140/RG.2.2.35940.27529

Mühlbauer, Juliet, & van der Velden, Bart. (2022). Toolkit for integration of Virtual Exchange in Higher Education. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7215694>

O'Dowd, R. (2022). Introducing Virtual Student Exchange in international university education. DAAD Research Brief, heinäkuu 2022. German Academic Exchange Service. <https://doi.org/10.46685/DAADStudien.2022.09>

O'Dowd, R., & Lewis, T. (Eds.). (2016). Online Intercultural Exchange: policy, pedagogy, practice. Routledge.

Stevens Initiative (2023). Virtual Exchange Impact and Learning Report 2023. <https://www.stevensinitiative.org/wp-content/uploads/2023/02/2023-Virtual-Exchange-Impact-and-Learning-Report.pdf>

Liite 1

Virtuaalisen vaihdon skenaariomalli

Oppilaitoksen nimi	Kumppani 1	Kumppani 2
Kurssin nimi		
Kurssin lyhyt kuvaus		
Kurssin rakenne		
Oppimistavoitteet		
Kieli (tarvittaessa)		
Tieteenala/tutkimusala		
Kurssin kesto (viikkoina)		
Peruste virtuaaliselle vaihdolle / virtuaaliselle yhteistyölle kurssin aikana <i>Kuvaile, miten virtuaalinen vaihto parantaa kurssin oppimisprosessia. Mikä on virtuaalisen vaihdon lisäarvo kursseilla kullekin kumppanille?</i>		
Opettajayhteistyö <i>Kuvaile, miten kumppaniyliopistot/opettajahenkilöstö on otettu mukaan kurssin virtuaalisen vaihdon suunnitteluun. Miten suunnittelua ja yleistä koordinointia hallinnoidaan kumppaneiden välillä ennen kursseja, niiden aikana ja niiden jälkeen?</i>		
Virtuaalisen vaihdon ja virtuaalisen toiminnan kesto <i>Kuvaile virtuaalisen vaihdon ajankohtaa ja kestoja kursseilla. Minkälaisia aktiviteetteja oppijoiden on tarkoitus suorittaa osana virtuaalista vaihtoa? Mitä tehtäviä heidän on tarkoitus suorittaa virtuaalisessa vaihdossa? (Mieti jäänmurtotehtäviä kurssin ja yhteistyöharjoitusten alkuun)</i>		
Virtuaalisen vaihdon arviointi <i>Kuvaile, miten virtuaaliseen vaihtoon osallistumista arvioidaan. Mitä oppijoiden on tarkoitus saavuttaa virtuaalisen vaihdon aikana?</i>		
Tekninen tuki ja verkko-oppimisympäristö <i>Kuvaile, miten opiskelijoita tuetaan kurssin virtuaalisen vaihdon aikana. Mitä verkkoalustaa ja työkaluja aiot käyttää virtuaaliseen vaihtoon?</i>		

- Lähde: EnVision-konsortion kumppanien kehittämä: Anna Beitane (Tartton yliopisto); Minna Oroza (Helsingin yliopisto), Anastasiia Tkachuk (Vilnan yliopisto), Geir Gunnlaugsson (Uppsalan yliopisto)

Liite 2

Virtuaalisten vaihtoskenaarioiden vertaisarviointi

Arviointiperusteet	Erinomainen (5)	Hyvä (4)	Tyydyttävä (3)	Rajallinen (2)	Riittämätön (1)
1. Peruste virtuaaliselle vaihdolle	Virtuaalisen vaihdon perusteet ovat selkeät, hyvin kehittyneet ja linjassa koulutustavoitteiden, kulttuurisen ymmärryksen ja globaalin osaamisen kehittämisen kanssa.	Virtuaalisen vaihdon perusteet on esitetty hyvin, ja ne on sovittu yhteen koulutustavoitteiden ja kulttuurisen ymmärryksen kanssa.	Virtuaalisen vaihdon perusteet ovat jokseenkin selvät, mutta niistä puuttuu syvällisyys tai yhdenmukaisuus koulutustavoitteiden ja kulttuurisen ymmärryksen kanssa.	Virtuaalisen vaihdon perusteet ovat epäselvät tai puuttuvat kokonaan, eikä niitä ole sovittu yhteen koulutustavoitteiden ja kulttuurisen ymmärryksen kanssa.	Virtuaaliselle vaihdolle ei esitetty perusteluja.
2. Opettajayhteistyö	Opettajat osoittavat vahvaa yhteistyötä koko virtuaalisen vaihdon ajan osallistumalla aktiivisesti toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja pohtimiseen. Yhteistyö parantaa opiskelijoiden oppimiskokemusta.	Opettajat osoittavat tehokasta yhteistyötä ja osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteistyö vaikuttaa positiivisesti virtuaaliseen vaihtokokemukseen.	Opettajat osoittavat kohtuullista yhteistyötä, mutta siitä puuttuu johdonmukaisuus tai syvyys, mikä vaikuttaa virtuaalisen vaihtokokemuksen laatuun.	Opettajien välinen yhteistyö on rajallista, joka johtaa toimintojen hajanaiseen tai tehottoomaan toteuttamiseen.	Opettajien yhteistyöstä virtuaalisen vaihdon aikana ei ole näytöä.
3. Virtuaalisen vaihdon ja virtuaalisen toiminnan kesto	Virtuaalisen vaihdon kesto on hyvin suunniteltu ja asianmukainen, mikä mahdollistaa syvällisen sitoutumisen ja merkityksellisen vuorovaikutuksen. Toiminta on monipuolista ja aika käytetään tehokkaasti.	Virtuaalisen vaihdon kesto on sopiva, mikä mahdollistaa sitoutumisen ja vuorovaikutuksen. Aktiviteetit ovat suunniteltuja, mutta niistä voi puuttua vaihtelua tai syvyyttä.	Virtuaalisen vaihdon kesto on jokseenkin sopiva, mutta toiminta saattaa tuntua kiireiseltä tai riittämättömältä.	Virtuaalisen vaihdon kesto on riittämätön, mikä rajoittaa mielekästä sitoutumista ja vuorovaikutusta. Toiminta on huonosti suunniteltu tai toteutettu.	Virtuaalisen vaihdon kesto on huomattavan lyhyt, mikä estää merkityksellisen sitoutumisen ja vuorovaikutuksen. Toiminta on huonosti suunniteltu tai toteutettu.
4. Arviointi	Arviointimenetelmät ovat selkeästi määriteltäviä, monipuolisia ja linjassa oppimistavoitteiden kanssa. Ne mittaavat tehokkaasti opiskelijoiden oppimista ja kulttuuristen taitojen kehittymistä. Palaute on oikea-aikaista ja rakentavaa.	Arviointimenetelmät ovat määriteltäviä ja linjassa oppimistavoitteiden kanssa, mutta ne eivät välttämättä mittaa monipuolisesti tai tehokkaasti opiskelijoiden oppimista ja kulttuuristen taitojen kehittymistä. Palaute annetaan yleensä, mutta se voi olla epäjohdonmukaista tai viivästyntä.	Arviointimenetelmät ovat josain määrin määriteltäviä, mutta ne eivät ole linjassa oppimistavoitteiden kanssa. Ne voivat olla rajallisia opiskelijoiden oppimisen ja kulttuuristen taitojen kehittymisen mittaamisessa. Palaute on epäjohdonmukaista tai siitä puuttuu yksityiskohtia.	Arviointimenetelmät ovat epäselviä tai huonosti määriteltäviä, mikä vaikeuttaa opiskelijan oppimisen ja kulttuurisen osaamisen kehittymisen mittaamista. Palaute on vähäistä tai puuttuu.	Arviointimenetelmiä ei ole määriteltä, mikä haittaa opiskelijan oppimista ja kulttuurisen osaamisen kehittymisen mittaamista. Palaute puuttuu.
5. Tekninen tuki ja verkko-oppiminen	Tekninen tuki on helposti saatavilla ja hoitaa tehokkaasti kaikki ongelmat virtuaalisen vaihdon aikana. Verkkoalusta on käyttäjystävällinen ja parantaa oppimiskokemusta.	Tekninen tuki on saatavilla, ja se käsittelee yleensä virtuaalisen vaihdon aikana ilmenneet ongelmat. Verkkoalusta on toimiva, mutta siinä voi olla pieniä käytettävyyso ongelmia.	Teknistä tukea on jonkin verran saatavilla, mutta ongelmien ratkaiseminen voi olla hidasta. Verkkoalustalla on käytettävyyso ongelmia, jotka vaikuttavat oppimiskokemukseen.	Teknistä tukea on saatavilla rajoitetusti, mikä johtaa ratkaisemattomiin ongelmiin virtuaalisen vaihdon aikana. Verkkoalustalla on vaikea navigoida tai se on epäluotettava.	Teknistä tukea ei ole saatavilla, mikä estää virtuaaliseen vaihtoon osallistumisen. Verkkoalusta ei ole käytettävissä tai se on käyttökelvoton.

Liite 3

Tarkistuslista virtuaalisten vaihto-ohjelmien suunnitteluun

HUOM! Seuraava tarkistuslista on laadittu akateemisen henkilökunnan näkökulmasta, joka on kiinnostunut suunnittelemaan joko täysin uuden virtuaalisen vaihdon yhdessä kumppanin kanssa tai tarjoamaan virtuaalisen vaihdon osana nykyistä kurssia.

Arviointiperusteet	Arvio -Ei aloitettu -Käynnissä -Tarkastelun alla -Hyväksytty -Ei sovelleta
Virtuaalisen vaihto-ohjelman kurssin kuvaus ja rakenne	
<i>Kuvaava otsikko: Onko virtuaalisen vaihto-ohjelman nimi selkeästi määritelty ja kuvaileva?</i>	
<i>Yleiskatsaus sisältöön ja tavoitteisiin: antaako ohjelma yleiskatsauksen kurssin sisällöstä ja tavoitteista?</i>	
<i>Artikuloitu rakenne: Ovatko moduulit tai yksiköt, aiheet, teemat ja oppimistoiminnot selkeästi jäsenneilty?</i>	
<i>Ilmoitetut ja mitattavissa olevat oppimistavoitteet: Onko oppimistavoitteet selkeästi ilmoitettu ja mitattavissa?</i>	
<i>Opetuksen/viestinnän kieli: Onko opetus- tai viestintäkieli ilmaistu selkeästi?</i>	
<i>Tieteellinen tausta ja painotus: hahmotellaanko ohjelmassa sisällön tieteellinen tausta ja painotus?</i>	
<i>Yksityiskohtainen aikataulu toiminnoista ja työmäärästä: sisältääkö ohjelma yksityiskohtaisen aikataulun toiminnoista ja niiden kestosta? Kuvataanko ohjelmassa sen suorittamiseen tarvittava työmäärä?</i>	
Kohderyhmä	
<i>Oppijoiden profilli ja aiempi kokemus: Otetaanko ohjelmassa huomioon oppijoiden profilli ja aiempi kokemus?</i>	
<i>Digitaaliset ja kulttuureihin liittyvät taidot: Otetaanko ohjelmassa huomioon oppijoiden digitaaliset ja kulttuureihin liittyvät taidot?</i>	
<i>Kielitaito: Katsotaanko, että kielitaito on välttämätön ohjelmaan osallistumisen kannalta?</i>	
Virtuaalisen vaihdon peruste	
<i>Selitys eduista: selittääkö ohjelma, mitä etua virtuaalisesta vaihdosta / yhteistyöstä on?</i>	
<i>Kuvaus parantuneista tuloksista: kuvataanko ohjelmassa, miten virtuaalinen vaihto parantaa oppimistuloksia?</i>	
<i>Lisäarvon yksilöinti: yksilöidäänkö ohjelmassa kunkin kumppanioppilaitoksen lisäarvo?</i>	

Opettajayhteistyö	
<i>Yhteistyösuunnitelma: sisältyykö ohjelmaan yhteistyösuunnitelma kumppaniyliopistojen opetushenkilöstön yhteistyöstä? Määritetäänkö ohjelmassa roolit ja vastuut virtuaalisen vaihdon toteutuksen koordinoinnissa?</i>	
<i>Suunnittelun ja koordinoinnin hallinta: otetaanko ohjelmassa huomioon suunnittelun ja koordinoinnin hallinta? Luodaanko ohjelmassa säännöllisiä viestintäkanavia kumppanioppilaitosten välille?</i>	
Arviointi ja palaute	
<i>Osallistumisen arviointimenetelmä: sisältyykö ohjelmaan menetelmä virtuaaliseen vaihtoon osallistumisen arvioimiseksi?</i>	
<i>Selkeät odotukset oppijoille: sisältääkö ohjelma selkeät odotukset siitä, mitä oppilaiden tulisi saavuttaa?</i>	
<i>Opiskelijoiden välinen yhteistyö: Kannustaako ohjelma eri oppilaitosten opiskelijoiden välistä yhteistyötä?</i>	
<i>Palaute ja pohdinta: sisältääkö ohjelma mekanismeja, joilla kerätään osallistujapalaute virtuaalisesta vaihtokokemuksesta? Onko virtuaalisen vaihdon aikana mahdollisuus pohtia oppimistuloksia ja sen aikana kohdattuja haasteita?</i>	
Kulttuurinen herkkyys ja tietoisuus	
<i>Kulttuurinen ymmärrys: Sisältyykö ohjelmaan toimintoja tai keskusteluja, joilla edistetään osallistujien kulttuurista ymmärrystä ja herkkyyttä? Luoko ohjelma turvallisen tilan avoimelle keskustelulle?</i>	
<i>Kulttuurienvälinen viestintä: sisältyykö ohjelmaan opastusta kulttuurieroja kunnioittavaan viestintään ja vuorovaikutukseen?</i>	
Tekninen tuki	
<i>Tukijärjestelmä opiskelijoille: sisältyykö ohjelmaan tukijärjestelmä opiskelijoille virtuaalisen vaihdon aikana?</i>	
<i>Verkkoalustojen/työkalujen yksilöinti: yksilöidäänkö ohjelmassa verkkoalustoja ja -työkaluja virtuaalisen vaihdon toteuttamista varten?</i>	
Virtuaalisen vaihdon tunnustaminen	
<i>Selvitys siitä, miten virtuaalinen vaihtokokemus lasketaan opintojen kannalta: selvittääkö ohjelma, miten virtuaalinen vaihtokokemus lasketaan oppijoille opintojen kannalta?</i>	
<i>Selvitys siitä, miten virtuaalinen vaihtokokemus lasketaan korkeakoulun kannalta: tunnustavatko sen sekä virtuaalisen vaihdon tarjoava korkeakoulu että kumppanikorkeakoulu?</i>	
Laadunvarmistus	
<i>Seuranta ja arviointi: Sisältyykö ohjelmaan virtuaalisen vaihtotoiminnan säännöllinen seuranta ja arviointi laadun ja kurssin tavoitteiden mukaisuuden varmistamiseksi?</i>	
<i>Palautteen seuranta: mukautetaanko ohjelman toteutusstrategioita palautteen ja arviointitulosten perusteella?</i>	

- Lähde: EnVision-konsortion kumppanien kehittämä: Anna Beitane (Tarton yliopisto); Minna Oroza (Helsingin yliopisto), Anastasiia Tkachuk (Vilnan yliopisto), Geir Gunnlaugsson (Uppsalan yliopisto)